

AZ UNIVERZÁLIS SORREND MEGSÉRTÉSE A MORFOLÓGIÁBAN

Szerző: **OUMA Linda**, III. évfolyam (ouma.linda23@gmail.com)

Témavezető: **Prof. dr. ALBERTI Gábor**, egyetemi tanár, intézetvezető, tanszékvezető

Intézmény: Pécsi Tudományegyetem, Bölcsészettudományi Kar, Magyar Nyelv – és Irodalomtudományi Intézet,
Nyelv Tudományi Tanszék, Pécs

Az előadás célja egy rendkívül precedens morfológiai határátlépés prezentálása, avagy az afrikai luo nyelv morfológiai attribútumainak és az univerzális morfológiai sorrendhez való viszonyának vizsgálata. Az univerzális morfológiai sorrend a következőképpen néz ki: **személy** -[mód/idő] -**igető** -[mód/idő] -**személy**. Ezzel ellentétben a luo nyelv esetében egy attól szignifikánsan eltérő sorrend manifesztálódik, mely a következő módon ábrázolható: [mód/idő] -[szám+személy:alany] -**igető**. Ennek értelmében a magyar, finn és bolíviai kecsua nyelvben is tapasztalható univerzális morfológiai sorrend szerint az idő/mód jelölése közelebb áll a tőhöz, mint az alany és/vagy a tárgy tulajdonságainak a jelölése, ezt az univerzálisnak gondolt morfológiai sorrendet azonban a luo nyelv megsérti.

magyar: igető-[mód/idő]-[személy/hat.:tárgy]-[személy:alany]-[szám:alany]

luo: [mód/idő]-[szám+személy:alany]-igető

Ez az előadás arra kíván rávilágítani tehát, hogy pontosan milyen különbségek is lehettek fel a magyar és a luo nyelv között, és miként lehet elsajátítani egy ilyen morfológiai attribútumokkal rendelkező nyelvet, amely eltér az univerzális morfológiai sorrendtől. A luo nyelvben ugyanis csak alanyi ragozás van. A másik jelentős különbség, amit ezzel a nyelvvel kapcsolatban szükségszerű ismertetni, hogy a névmásokra figyelmet kell fordítani a könnyen ragozhatóság érdekében.

Kulcsszavak: **morfológiai sorrend, különbségek**

THE VIOLATION OF THE UNIVERSAL SEQUENCE IN MORPHOLOGY

Author: **Linda OUMA**, third-year student (ouma.linda23@gmail.com)

Supervisor: **Prof. dr. Gábor ALBERTI**, university professor, Head of Institute, Head of Department

Institution: University of Pécs, Faculty of Humanities, Hungarian Studies Institute, Language Sciences Department, Pécs

The aim of this presentation is to show an extraordinary precedent of morphological border crossing, or the African Luo language's morphological attributes, and examine its true relation to the universal morphological sequence. The universal morphological sequence looks as follows: person -[mode/tense] -stem -[mode/tense] -person. In the case of the Luo language, there is a significantly different sequence which manifests itself in contrast to the universal one, which can be depicted as follows: [mode/tense] -[number+person:indef.] -stem. Accordingly, one can find the universal morphological sequence in the Hungarian, Finnish, and Bolivian Quechua languages, whereby the tense/mode of the verb is designated closer to the

stem, as the designation of the indefinite and /or definite characteristics, for example, in Hungarian. But this morphological sequence thought of as universal is violated by the Luo language.

Hungarian: stem-[mode/time]-[person/def.:object]-[person:indef.]-[number:indef.]

Luo: [mode/tense]-[number+person:indef.] –stem

I would like to illustrate the differences found between the Hungarian and the Luo language and also to show how one can learn such a language in which the type of morphological sequence is not the universal one. In the Luo language, there is only indefinite conjugation. This is another difference that one should take note of. One should learn the pronouns well so as to conjugate easily.

Keywords: **differences in morphological sequences**